

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisien äänikannattaja ilmestyy Astoriassa, Ore., joka tilastaa The Western Workmen's Publ. Society'n kustantamana.

Tilauhinnot Yhdysvaltoihin
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c

Canadaan ja Suomeen
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.05

TOVERITAR

Box 99 Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)

SUBSCRIPTION RATES

IN THE UNITED STATES:

One year \$1.50 — 6 months 90c

IN CANADA:

One year \$1.75 — 6 months \$1.05

Toimitus:

HELMI MATTSON

Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ OSOTTA:

UUSIA	121
UUDISTUKSIA	55
KATKENNEITA	147

NOUSEEKO TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ?

Tämän viikon tilasto näyttää huonoja numeroita Toverittaren tilaajamäärän 10,000:een nostamiseksi. Yksikään lehden levittäjä ei ole viikon varrella lähettänyt tarvittavaa 20 tilausta tai uudistusta joten luvattu \$5.00 kirjallisuuspalkinto jää tällä kertaa antamatta. Parempaa innostusta naiset oman lehden levitystyössä. — Levitysosasto.

MISSÄ ON VIKÄ?

Useamman kerran on huomautettu, että kaikki Toveritarta koskevat kirjeet, kirjoitukset, tilaukset, osotteet, muutokset ja RAHALÄHETYKSET on lähetettävä osotteella: Toveritar, Box 99, Astoria, Ore.

Eräät Toverittaren lukijat tahtovat aivan väkisten lisätä lehden toimittajan työtä ja saattavat hankaluuksia lähettämällä Toverittaren konttoriin kuuluvia kirjeitä osotettuna Helmi Mattsonin nimellä; tätä täytyy välttää hyvän järjestyksen takia. Silloin kun lehden lukijalla on persoonallisia asioita lehden toimittajalle kirjoittakoon toimittajan osotteella, mutta kaikki liikeasioita koskevat kirjeet lähetettävä osotettuna: Toveritar, Box 99, Astoria, Ore.

Toveritiedulla,

Toverittaren konttori.

Naiset ja vaaliagitatsioni Saksassa

Federated Pressin kirjeenvaihtaja Marie A. Czapliska kirjoittaa Berlinistä seuraavaa:

Saksassa julkaistiin melkoinen joukko kirjoituksia ja kirjatoksia naisille viime vaalien edellä. Varsinkin vaalien aikana tekivät eri puolueet kiivasta agitatsiota naisten keskuudessa naisten äänen valloittamiseksi. Tämä johtui siitä, että Saksassa on 21,000,000 äänikelpoista naista ja vaan 19,000,000 miesäänestäjää.

Ulkopuolinen maailma tuskin käsittää, missä määrin Saksan naiset ovat astuneet poliittisiin oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa.

Näisten äänioikeustalitelu Saksassa ei ollut voimakas ja sentähden he räätti hyvin vähän huomiota verrattuna Amerikan naisten äänioikeustaliteluun. Agitatsioni naisten äänioikeuden puolesta sisältyi pääasiallisesti sosialistiseen agitatsioniin ennen sotaa. Juuri sentähden, että sosialistit olivat niin vaikuttavana voimana vallankumouksessa saivat naiset äänioikeuden.

Kalkki radikaaliset puolueet, sosialistit, itsenäiset ja kommunistit eivät ole hukanneet aikaa valistustyön järjestämisessä, jonka kautta opetetaan naisia poliittisissa asioissa.

Eivät myöskään vanhoilliset puolueet ole naisten agiteeraamista laiminlyöneet, vaikkakin niiden antamat neuvot ovat hyvin samanlaisia kuin vanhan isoäidin neuvot kokeamattomalle lapsen lapselleen.

Monessa vaaliipiirissä enemmistö naisista kannattaa vanhoillisia puolueita. Esimerkiksi katolisessa Colognessa 34,000 miestä ja 50,000 naista äänesti katollista keskuspuoluetta, jota vastoin sosialistipuolueet saivat miehiltä 47,000 ääntä ja naisilta vain 29,000 ääntä.

Mutta näin ei tule kauan olemaan. Sosialististen puolueiden naisjohtajat tunnetaan erittäin kyvykkäiksi poliittisissa asioissa, kuten esim. Luise Zietz ja Clara Zetkin. Viimeksimainittua voidaan verrata Rosa Luxemburgiin poliittisena agitaattorina. Senlisäksi sanotaan hänen omaavan perusteellisemmat tiedot poliittisissa kysymyksissä.

Kuolemantanssitahti

(Katkelma murhatun saksalaisen sos. dem. johtomiehen Kurt Eisnerin kuolleitten sunnuntaina pitämästä puheesta.)

Kuolema antaa meille ajatuksen ahdetta, kun se osuu lähelle itseämme, koskee vanhempiamme tai lapsiamme eli parasta ystäväämme. Vain silloin vuotavat kyneleet. Me riittelemme kohtaloa vastaan, jos omissa piirissämme on, jollain tavalla ehtynyt kulvin elämän valtaisa virta, eli, jos elämä katkeaa äkkiä, alkaisin. Kuolema on mielestämme persoonallisen onnettomuuden tapaus. Kuolemaa, joka sammuttaa lempeästi sohdon sen jälkeen, kun polttoaine ja valovoima on loppuunkulunut, emme saisi tuijottaa pelokkaana. Kuolema on luonnon jumalten lahja, olemassaolon viimeinen siunaus. Ei tahtoa kuolla merkitse sitä, ettei voi kuolla. Mutta ken voisi keksiä paremman pinnan ja kidutuksen kuin: mitä on ikuisen elämän kiros, josta ei voisi millään vapautua.

Kuolema, johon luonto lauhana ja suloisena liittää uskollisuuden, ei ole ihmiselämän synkempi puoli. — Mutta meidän syyttäjämme on jokainen ihminen, joka yhteiskunnan syyn kautta meni manalle. Lukemattomat ihmiset, joiden palava elämänjano ei saanut tyydytystä, joiden syvähenkittävä tajunta kirstutui yhä ahtaammalle kunnes he vaelsivat kuolleiden sielujen kera tuskallisen täyttymyksen tien, aivot, joiden myrskyisät ajatukset ehkäisimme, pinnaten niistä siksi kunnes kalkki vapaat ajatukset kuolivat, silmät, joita on riistetty valo, palsuvat lihakset, joiden voima on varastettu, ja hymyilevän lapsuuden sekä lupaavan nuoruuden ihmeet; niiden väkivaltaisen kuolema huutaa syyttäen. Se huuto kuuluu yli konoiden ja rautavasaroiden pauhun, se kuuluu kaupunkien kaduilta ja kasarmeista tunketuun aina Mandshurian sohin ja Afrikan hietkoille. Onko koskaan ajateltu kyllin tarkkaan niistä miljoonia ihmiskohtaloita, jotka ovat tähten tuihottuneet ja niistä, jotka ovat väkivaltaisesti valpuneet tunteettomasti joukkohautoihin. — Ihmeellisesti on, että samalla kuin kihoitetaan kuolemaa ihmisiä vastaan, toiselta puolelta turvataan yksityisten elämää aseiden voimalla. Samalla kun kansat vuotavat verta, selitetään niille, isänmaallisuuden y. m. valossa, että kunniakkainta on kuolla murhaajan käden kautta. — Ammoin jo on muuan japanilainen lausunut sattuvan viisauden: Niin kauan kuin me annoimme ihmisille vain taidettamme,

pidettiin meitä raakalaisina, mutta sen jälkeen kuin me olemme oppineet murhaamisen taidon, tulimme äkkiä kulttuurikansalaisiksi. Itse asiassa koko maailma kumartaa kunnioittavasti tämän tappamisen mahdollisuuteen.

Me emme valta tuskiamme siitä syystä, että meidän setämme ja serkkumme kuolevat ja, että lopuksi meidänkin on kuoltava, vaan me nousemme vastustamaan niiden tappamista, joiden ei tulisi kuolla. — — — Kuolleiden sunnuntai ei siis ole omistettu oman perheemme tai naapuriemme kuolleille, vaan yhteiskunnan tappamille maineettomille vainajille.

Kuvia elämästä

Äiti näkee elämän myrskyn riehuvan kodin myrällä. Myrskyn, joka säällimättä tahtoo runnella kodin perustuksia. Voimakas hyökkäys, voimakkaampi mutta hyökkäys, vyöry ja hävittäjä kodin perustuksen. Kodin tukipylyään, isän, vie se tuon tummille tulleille.

Äiti, vielä melko nuori, on äkkiä joutunut taistelemaan yksin myrskyn vastaan. Hän on kadottanut tässä taistelussa paljon elinvoimastaan. Hän haparoi sinne ja tänne. Ojennellen avuttomia käsiään hän hakee turvaa, minne saisi laskea rakkaimman taakkansa — lapset.

Kuvassa näkyy ennen alkojaan vanhentunut äiti. Hän tekee työtä yötä päivää saadakseen lapsilleen riittämättömän jokapäiväisen toimeentulon.

Äidin silmät loistavat ilosta, kun hän näkee lapset tyytyväisinä astelevan kouluun ja koulusta kotiin. Hän tuntee itsensä onnelliseksi, saadessaan kuulla lapsilta: kiitos äiti! Kiitos äidille ruuasta ja milloin mistäkin. Yöt valvoessaan, lastensa vaatteita korjaillessa, vierähtävät usein kyneleet äidin silmistä. Huokaus raskas kohoaa äidin rinnasta. Kunpa ei elämä siroittelisi lasten tielle tummia varjoja, vaan antaisi heidän kulkea päivän puoleista rantaa elon sa llaan asti.

Sitten seuraa kuva: Lapset ovat kasvaneet alkaisiksi. Äidin silmistä vierivät ilon ja toivon kyneleet. Hän tuntee itsensä onnelliseksi. Sydämessä läikähää lämmintä tunne saadessaan olla ja puhella täysikasvuisten lastensa kanssa.

Lapset ovat joutuneet uusiin seupireihin. Äiti ei sovi niihin, eikä hän sitä kalpaakaan. Hän vain iloitsi lastensa puolesta, että heillä on ystäviä. Hän toivoo, että heidän ei tarvitsisi koskaan tuntea itseään yksinäisiksi.

Mutta seuraavat kuvat näyttävät, että äidin ilo on ollut lyhyt.

Lapset ovat menneet mallimalle. Äiti on nyt yksin... unhotettuna. Hän istuu puoliipimeässä huoneessaan ja katselee lastensa muotokuvia. Syllissä on hänellä vanhoja kuvia ja kirjoja lapsiltaan. Kyneleet ovat monet kerrat kostuttaneet näitä kirjoja ja saattaneet ne hämäräksi ja epäselviksi lukea. Äiti suutelee nytkin kuvia ja katselee kirjoja. Sitte hän kavelee hiljalleen ulos. Yksinäiseen paikkaan hän rientää, rauhaiseen sopukkaan, metsäreunaan asettuu ajattelemaan. Siellä hän istuu ja itkee... Ei hän itke ilotonta kadotettua nuoruuttaan, eikä kuollutta puolisoaan, vaan hän itkee hyljätyn äidin, raskasta, yksinäistä elämää. Hän itkee kaukana olevia, mutta hänelle aina niin rakkaita lapsiaan. — Femla.

— Tahdotko tietää mitä työläisnaiset toimivat ja ajattelevat. — Tilaa Toveritar

MAAILMAN VANHIN SANOMALEHTI

Vanhin sanomalehti maailmassa on kiinalainen "King Coo", joka ilmestyi ensi kerran 1,000 vuotta sitten. Se julkaistiin nimittäin vuonna 911 ja sitä säilytetään Pekingissä myöhemmin ilmestyneiden vuosikertojen joukossa. Sanomalehden ulkomuoto ei ole vuosien kuluessa vähääkään muuttunut; viimeinen numero on täydelleen ensimmäisen kaltainen. "King Coo" on huomattava muissakin suhteissa kuin ikänsä puolesta. Vuosien kuluessa on sen toimitajista mestattu 15, kun ovat lehdessään julkaisseet hallitukselle epämieluisia kirjoituksia.

Asiamiehenä kulkiessa

Se oli vuonna 1920, heinäkuussa, kun Toverittaren levityskilpailu julistettiin, niin minunkin päähäni iski ajatus, etten ollut omasta kohdastani hankkinut Toverittarelle vielä yhtään uutta tilaajaa. Niinpä päätinkin nyt ottaa tilaisuudesta vaarin ja hankkia uusia tilauksia oikeen "porvoon mitalla". Mutta kun olin ensikertalainen ja tottumaton päätin ensin "koetella kepillä jäätä", niinkuin sananlaskussa sanotaan. Menin siis ensin vain sellaisten pakinoille, joiden tie sin olevan sosialismille myötätuntoisia. Ilman suurempaa hikoilemista sain heti toistakymmentä uutta tilausta. No, tähänän käy kuin rasvattua, ajattelin itseseni. Mieli rohkeana teroitiin "hengen miekkää" ja ohjasin askeleeni tunteettomille piluille, kolkuttelin vieraita ovia. "Kom in" kuului aina ystävällinen kehoitus. Astuin sisään hymyilevänä ja sulavana niin kuin olen nähnyt henkivakautusagenttien tekevän. Puhuin ensin ilmaista ja kysyin, ovatko lapset terveitä. Sitten noin kauttarantain esitin asiaini. Toisin paikoin minua kuunneltiin suosiolla, ottipa moni tilauksenkin pienen arvelun jälkeen, mutta toisin paikoin oli kieltevä vastaus niin kylmän kalskea, että kapputtelin tieheni pitemmittä puheita. Mutta sitten eräänä päivänä kohosi tie niin jyrkästi eteeni, etten nähnyt toista päättää ollenkaan.

Jan-a! Minulla on tavallisen keräjä kieli silloin kun sen kahleista päästän, mutta nyt minä seisoin ylivoiman edessä. Tämä mies El halunnut tilata Toveritarta siksi, kun se on sosialistien lehti, täynnä törkyä, saastaa ja tymepeyttä. Hänen mielestään ei naisten asema tarvitse mitään parannusta, jokainen hoitakoon van kotinsa ja olkoon tyytyväinen. Minun vastaväitteeni, että löytyy enemmistö naisia, joiden on pakko mennä ansiotyöhön kodin ulkopuolelle, koska ei miehen palkka riitä, ei auttanut mitään. "Ihminen on oman onnensa seppä, ei tarvitse mennä naimisiin sellaisen miehen kanssa, joka ei kykene perhettään elättämään." — Kahdeksan tunnin työpäivää tämä pyhäin hengen valkaesma sielu vastustaa "koko sydämeästään" sen tähden, että "mitä ne miehet sitten lopun päivää tekisivät? Istuisivat pallohaaleissa ja kämpeläisivät ja sitäpaitsi olisihan kelmajumaista ottaa kahdeksan tunnin työpäivästä kahdentoista tunnin palkka! Jos työläiset haluavat päästä tehtaiden ja trustien omistajiksi, niin ostakoot osakkeita niistä. Silloin siitä on päästy". — Siinä kaksitellussa lauskahti puhe Suomen luokkasotaan. Kaikki valkosessa armeijassa taistelleet on tämä mies kruunannut pyhyiden ja sankarillisuuden sädehtivällä sepeleellä. Jotavastoin punaiset roistot, jotka hänen tietonsa mukaan nousivat kapinaan "isänmaata" vastaan, olivat salaliitossa venäläisen rosakajoukon kera, olisivat, jos tämä mies olisi ollut ylin lahtari-päällikkö, "kuljetettu keskelle Atlantia ja räjäytetty meren syvyyteen". Siinä sen kuulit! Olin siihen het-